

מ"ח 6966/20 - פואז עבדה נגד מדינת ישראל- הוועדה המקומית לתכנון ובניה, מדינת ישראל- הוועדה המקומית לתכנון ובניה י-ם

בבית המשפט העליון

מ"ח 6966/20

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

המבקש:

פואז עבדה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל- הוועדה המקומית לתכנון ובניה י-ם

בקשה מטעם המבקש לעיכוב ביצוע צו הריסה

בשם המבקש:

עו"ד תאופיק דראושה

בשם המשיבה:

עו"ד אריאלה בן אהרון

החלטה

1. מונחת לפני בקשה למשפט חוזר.

בשנת 2018 הורשע המבקש - על פי הודאתו ובהיותו מיוצג - בכך שבנה בין שנת 2015 לשנת 2016 מבנה בן 81 מ"ר. בגזר הדין ניתן, בין השאר, צו להתאים את המבנה לתוכניות ולהיתרי הבניה החלים באזור, לרבות בדרך של הריסה.

בבקשה הנוכחית טוען המבקש כי ההרשעה בבניית המבנה כולו שגויה, שכן הוא בנה רק חלק מהמבנה.

עמוד 1

לשיטתו, במועד שאליו התייחס כתב האישום כבר היה בידו מבנה ששטחו כ-55 מ"ר, שאותו רכש בשנת 2007, והבנייה החדשה והבלתי חוקית אינה אלא תוספת של כ-25 מ"ר לשטח שכבר היה בנוי. ההסבר לכך שהמבקש הודה בבניית המבנה כולו, למרות שלפי דבריו בנה רק כשליש ממנו, הוא כי "סבר כי מאחר והמבנה הינו ללא היתר, הרי הוא הודה בטעות בבניה של כל השטח... מדובר אפוא בהרשעת שווא שמקורה בחוסר בדיקה מעמיקה". המבקש מוסיף וטוען טענות כנגד הייצוג של עורך דינו דאז. לפי הנטען, "במהלך ההליכים הפליליים שהתקיימו בפני בית המשפט... נשאל המבקש על ידי עורך דינו הקודם אם ברשותו היתר לבניה, ומשהושב עורך הדין בשלילה, המליץ הוא למבקש בתור סיגורו להודות... [מבלי ש]ירד לפרטי הפרטים לגבי מצבו של הבית ואימתי הוא בנוי, ולמבקש לא נותר אלא להודות בבניה בלתי חוקית בכל הבית". המבקש מוסיף כי לא זו בלבד שרכש את המבנה המקורי בשנת 2007, אלא שלאחרונה גילה מפי שכניו כי המבנה המקורי נבנה עוד לפני שנת 1967. לשם הוכחת טענה זו צירף מפה עם תצלום אוויר שבה מסומן מבנה מסוים, תצאירם של שכנים לפיהם עמד מבנה במקום כבר בשנת 1967, ותצאיר של מהנדס שבחן את תצלומי האוויר וכתב כי לפי התצלומים היה במקום מבנה בשנת 1967.

המשיבה, בתגובה לבקשת המבקש לעיכוב ביצוע, טענה כי אין מקום להיעתר לבקשה. ראשית, נטען כי מהתצלומים שצירף המבקש לא ניתן לדעת מהו המיקום של המבנה שסומן בעיגול, שכן לא צוינו נקודות הציון והמיקום של המבנה ואף לא צורפה חוות דעת מטעם מפענח תצלומי אוויר. שנית, נטען כי השאלה האם היה במקום מבנה בשנת 1967 לא עשויה להשפיע על תוצאות ההליך, שכן חומר הראיות בתיק מוכיח כי המבקש בנה את המבנה כולו, והמבקש לא גיבה את טענתו בראיות מתאימות.

2. לאחר עיון בבקשה, בתגובה, ובחומר שצירפו הצדדים – נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות. כאמור, המבקש מודה גם כיום כי עבר את העבירה מושא ההליך, אך חולק על היקף הבינוי הבלתי חוקי, ומבקש לחזור בו מהודייתו ביחס לחלק מהמבנה. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, שעניינו חזרה מהודיה של נאשם, קובע כך:

"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

החוק מגביל אפוא את החזרה להודיה למקרים שבהם קיימים "נימוקים מיוחדים". על פי הפסיקה, נימוקים מעין אלה קיימים רק "בנסיבות חריגות, בהתקיים פסול בהודיה עקב פגם ברצונו החופשי ובהבנתו של הנאשם את משמעות הודייתו, או אם ההודיה הושגה שלא כדין באופן המצדיק פסילתה" (ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(1) 577 (2002)). ודוקו, הפסיקה היתה נכונה להכיר באפשרות לחזור מהודאה לנוכח רצון כן של הנאשם לחשוף את האמת העובדתית, גם אם לא נפל פגם ברצונו החופשי וההודאה הושגה כדין. ברם, כוחה של עילה זו תש במידה רבה לאחר מתן גזר הדין, שאז מתעורר החשש כי הטענה אינה אלה כסות למעין מהלך "טקטי": הודאה וחזרה ממנה לאחר קבלת התוצאה הסופית של ההליך (ראו ע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.8.2020)). לפיכך רק בנסיבות נדירות יותר לנאשם לחזור בו מהודאתו לאחר מתן גזר הדין. עוד נקבע כי "אם הנסיבות בהן יתיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו הינן חריגות, על אחת כמה וכמה הן יהיו חריגות בהליך של בקשה למשפט חוזר" (מ"ח 3633/08 אליטוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (25.11.2008); מ"ח 10468/06 קבוע נ' מדינת ישראל (25.3.2007)).

3. כאן, חומר הראיות שהוצג אינו מלמד כי מדובר במצב חריג ביותר. ראשית, כבר בשנת 2016, לפני הגשת כתב האישום בבית המשפט, טענה אשת המבקש, במסגרת חקירתה, כי המבנה נבנה במלואו על ידי בני הזוג: "ש. מי בנה את הבית? ת. אני ובעלי בנינו את הבית. ש. מה בניתם? ת. בית מגורים - שלושה חדרים וסלון. ש. מתי התחלתם וסיימתם? ת. לפני חצי שנה סיימנו...". בשנת 2018 נחקר גם המבקש, וסיפר גרסה זהה במסגרת חקירתו: "ש. מי בנה? ת. אני בניתי את המבנה. ש. מה בנית? ת. מבנה למגורים - בערך 90 מ"ר, מבנה חד קומתי. ש. מתי התחלת לבנות? ת. לפני שנתיים בערך, וסיימתי את הבניה תוך חודשיים". כאמור, המבקש אף הודה בעובדות אלה בבית המשפט בהיותו מיוצג. לא זו אף זו, מאז גזר הדין המבקש הגיש בקשה לדחות את הריסת המבנה במטרה לנסות ולהסדירו, ולא טען במסגרת הבקשה כי בנה רק חלק מהמבנה. הבקשה נדחתה, והמבקש הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי, שאף היא נדחתה. גם בבקשה זו לא נטען כי המבקש הודה "בטעות" בבניית המבנה כולו. בהמשך לכך אף הגיע המבקש להסכמה עם המאשימה לדחיית מועד ביצוע הצו, והסכמה זו קיבלה תוקף של החלטה בבית המשפט. גם בהזדמנות זו לא נטען כי המבקש הודה בטעות.

ניתן להיווכח כי המבקש הודה באופן עקבי, על פני מספר הליכים, בחקירה ובבית המשפט, כי בנה את המבנה כולו. אף אשתו של המבקש הודתה בחקירתה כי הם בנו את המבנה כולו, כאשר עניין גודל השטח ומה שנכלל בו הובהר היטב בחקירות ובבית המשפט. המבקש טוען כי חרף תשתית מבוססת זו, יש לאפשר לו לחזור בו גם בשלב זה מהודאתו לנוכח חומר ראיות חדש. דא עקא, המבקש אינו טוען כי גילה רק בשלב מאוחר כי הודאתו שגויה, אלא טוען כי היה מודע לכך כל העת. בהיבט זה, החומר שצורף לבקשה למשפט חוזר אינו בגדר "ראיה חדשה", שכן ניתן להניח שגם בעת הודאת המערער היה בידו מידע רב - לפי טענתו - ששולל את עובדות כתב האישום. הרי כדי לשלול את הטענה שהמבנה נבנה במלואו בשנת 2016, די להציג תיעוד של המבנה ממועד קודם, למשל משנת 2015, או את מסמכי רכישת המבנה בשנת 2007. אך המבקש בחר שלא להציג כל תיעוד הקודם לשנת 2016, אלא להודות כי בנה בשנה זו את כל המבנה. הטענה שנמצא כעת תיעוד משנת 1967 אינה מוסיפה דבר, לצורך ההליך, ביחס לתיעוד מכל שנה אחרת שקדמה לשנת 2016 - תיעוד שלא הוצג כלל ולא נטען בעת הודאת המבקש כי הוא רלוונטי. זאת ועוד, החומר שצירף המבקש אינו סותר בהכרח את ההודאה, למשל מפני שלא הובהר מה היחס בין המבנה הישן למבנה הנוכחי, מה היה גודלו המדויק, האם נהרס ונבנה שוב וכיוצא באלה. המבקש הרי טוען כיום כי בשנת 2016 הוסיף חדר למבנה קיים, אך לא צירף כל תיעוד שמצביע על מבנה מקורי ועל תוספת חדשה, מיקומה, גודלה וכיוצא באלה, מלבד טענות כלליות לפיהן הוסיף שטח שגודלו הוא 20 או 25 מ"ר.

אשר לטענות בדבר כשל בייצוג - הרי שגם הן נטענו ללא ביסוס מתאים. ראשית, המבקש לא צירף כלל את עמדת בא כוחו דאז, שלפי הנטען עתה התרשל בייצוג ולא בירר כלל מתי נבנה המבנה שהמבקש הודה בבנייתו. נראה שבנסיבות העניין עשויה הייתה תגובתו של הסנגור לשפוך אור לפחות על חלק מטענות המבקש שמועלות כעת לראשונה (לצורך לצרף את עמדת הסנגור במקרה כזה ראו למשל מ"ח 3546/05 נימני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (22.11.2005)). שנית, עיון בפרוטוקולים ובהחלטות מלמד כי המבקש הבין היטב את כתב האישום, לרבות העובדה שהוא מואשם בבניית המבנה כולו, ולא רק חלק שלו. המבקש הודה בכך מבלי להעלות כל טענה לפיה בנה רק חלק מהמבנה. המבקש, כאמור, הודה גם במסגרת החקירה. לא ברורה אפוא טענת המבקש כי הסנגור לא "ירד לפרטי הפרטים לגבי מצבו של הבית" ומדוע "למבקש לא נותר אלא להודות בבניה בלתי חוקית בכל הבית", בידעו כי בנה רק שליש ממנו. יוצא כי אין הסבר כן מדוע המבקש הודה בעת שהודה, ולא ביקש לחזור בו מהודאתו בשלב מוקדם יותר. אחרון, עסקינן בעובדה שבידיעתו המובהקת של המבקש - מה היה מצב הבית בעת הבניה הבלתי חוקית.

כללו של דבר, המקרה אינו בא בכלל המקרים שבהם יותר לנאשם לחזור בו מהודייתו במסגרת בקשה למשפט חוזר.

ונזכיר מושכלות ראשונים: עקרון מרכזי בשיטתנו, ובפרט במסגרת בקשות לעריכת משפט חוזר, הוא עקרון סופיות הדין. המבקש הודה והורשע לפני כשנתיים, ובהליכים שונים סמך את ידו על הודאתו - הודאה שנטען כיום כי ידע כל העת כי היא אינה נכונה. כמובן, לצד עקרון סופיות הדין יש צורך לאפשר את תיקון של טעויות שנפלו בהרשעתו של נאשם. ברם, אצלנו לא הוצג חשש לטעות כזו. עולה כי המבקש הודה מרצונו החופשי, ואף עולה כי הבין היטב במה הוא מודה. לא נטענה כל טענה בדבר השגת ההודאה שלא כדין, והיא תואמת להודאות קודמות במסגרת החקירה של המבקש ושל אשתו. טענתו כי הודה "בטעות" אינה ברורה אפוא. גם החומר החדש שהוצג אינו מועיל למבקש. מעבר לכך שלא ברור מדוע יש לחומר זה יתרון על פני חומרים אחרים שבוודאי היו ביד המבקש בעת ההרשעה, או כיצד מתיישבת טענתו כעת עם נסיבות הודאתו בעבר - אף לא הוכח לכאורה שחומר זה עומד בסתירה להודאת המבקש. נודה כי רב הנסתר על הגלוי בבקשה זו, כאשר המבקש הוא אשר אמור להבהיר את התמונה שנוגעת להתנהגותו הוא.

בנסיבות אלה אין בסיס משפטי לבקשה לאפשר חזרה מהודאה בשלב הנוכחי. בנוסף, אין בסיס לקבוע כי נגרם למבקש עיוות דין או כי הוצג חומר שיש לו פוטנציאל לשנות את תוצאות ההליך, ואין יסוד להיעתר לבקשה לעריכת משפט חוזר.

4. הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ח' בכסלו התשפ"א (24.11.2020).

ש ו פ ט